

תאריך: 17 בפברואר, 2011
סימוכין: 23369

אל: לקוחות המשרד

חוזר לקוחות
מס' 11.2011

א.ג.ג.,

הנדון: תיקונים בחוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה ועדכונים במדיניות המדען הראשי

לשכת המדען הראשי של משרד התמ"ת פועלת נמרצות על מנת להאיץ את הפעילות הכלכלית במשק הישראלי הן בענפי הטכנולוגיה המתקדמת והן בענפי התעשייה המסורתיים. לאחרונה פורסמו תיקונים מרכזיים במסגרת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (חוק ההסדרים) וכן במסגרת חוזרי המדען, בהם שינויים בתכניות התמיכה לתעשייה. חוזר זה יסקור את עיקרי השינויים וההטבות במסלולי התמיכה במו"פ.

1. החוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד 1984 – תיקון מס' 5

החוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה הוא כלי מרכזי בתמיכת המדינה במו"פ הכולל מתן מענקים בהתאם להוראות החוק. תחום זה מתאפיין בדינמיות רבה ובמהלך היישום של החוק עלה צורך לחדד או לעדכן מספר נושאים. ביום 6 בינואר 2011 פורסם בספר החוקים 2271 חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012. חוק זה מכסה פרקים רבים וביניהם פרק ו' הכולל את תיקון מס' 5 של החוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, בו השלכות משמעותיות בנוגע להוצאת ידע ופעילות מישראל. להלן עיקרי התיקון:

סעיף 19א - הוצאת ייצור זכויות ייצור מחוץ לישראל (לחברה זרה)

העברת ייצור לחו"ל של מוצרים שפותחו במסגרת אחת מתכניות התמיכה של המדען הראשי מותנית באישורו וכן מחייבת בתשלום תמלוגים מוגדלים, בהתאם לנהלי המדע"ר.

מטרת התיקון היא לעודד את מקבלי האישור למצוא חלופות ייצור בתעשייה המקומית בישראל, כדי להגשים את מטרות החוק לעידוד התעשייה בישראל. סעיף זה לא השתנה באופן מהותי, אך נוספו לו תתי סעיפים שניסוחם **מדגיש** את החובה לשלם תמלוגים מוגדלים בגין ייצור בחו"ל, הן במקרה שהוצאה על כך מלכתחילה והן כאשר מדובר בחריגה בשיעור הגבוה מ-10% לעומת הצהרת מקום הייצור המופיעה בבקשה.

תקנות התמלוגים קובעות כי העברת זכויות ייצור לחו"ל תחייב את מקבל המענק בתשלום תמלוגים מוגדל, על פי תקרת התמלוגים המופיעה בטבלה להלן:

היקף הייצור בחו"ל	תקרת תמלוגים מוגדלת
עד 50% ייצור בחו"ל	120% מהמענק
50%-90% ייצור בחו"ל	150% מהמענק
מעל 90% ייצור בחו"ל	300% מהמענק

משרד ראשי - תל אביב	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 67021 ת.ד. 16593 תל אביב, 61164	הרקון 6 רמת-גן, 52521	שרי ישראל 12 ירושלים, 94390	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 31055	פארק תעשיות עומר, בניין 10, ת.ד. 1369 עומר, 84965	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 88104
טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il	טלפון: 03-7551500 פקס: 03-5759955 info-ramatgan@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity.

Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

סעיף 19ב - הוצאת ידע מחוץ לישראל

חוק המו"פ מפריד בין שני מקרים עיקריים¹ של מכירת ידע לחו"ל: מכירת החברה כולה ומכירת הידע בלבד. מטרת התיקון הנה לעודד את המשך קיומה של פעילות החברה בישראל, שהיא אחת ממטרות החוק. המשמעות בפועל הנה צמצום התמריץ הקיים להוצאת ידע מישראל במכירת החברה כולה והפסקת הפעילות בישראל, לעומת הוצאת הידע כאשר הפעילות בישראל ממשיכה להתקיים, זאת על ידי שינוי הנוסחה לחישוב "הסכום הבסיסי".

שינויים בקביעת "הסכום הבסיסי":

עד היום, סכום התשלום למדען הראשי כפיצוי על אובדן הידע ("הסכום הבסיסי") היה שונה בהתאם לאופי המכירה:

1. בתמורה למכירת הידע - "הסכום הבסיסי" נקבע כשיעור מענקי המדען מתוך סך ההשקעות הכספיות שהושקעו בביצוע התכנית המאושרת, כשהוא מוכפל במחיר המכירה של הידע (ובלבד שלא יפחת מסך המענקים, בתוספת ריבית).
2. בתמורה למכירת החברה - "הסכום הבסיסי" נקבע כשיעור מענקי המדען מתוך סך ההשקעות הכספיות שהושקעו בחברה (בניכוי נכסים פיננסיים), כשהוא מוכפל במחיר המכירה של החברה (בלבד שלא יפחת מסך המענקים, בתוספת ריבית).

תיקון 5 משנה את "הסכום הבסיסי" במקרה של מכירת החברה וקובע כי הוא יחושב כשיעור מענקי המדען מתוך "סך הוצאות המחקר והפיתוח של מקבל האישור", וזאת, בכפוף לאישור וועדת המחקר של המדען הראשי על קבילות הוצאות אלו.

כלומר, התיקון למעשה משווה בין התנאים בין אם נמכר הידע בלבד, או החברה כולה. מכיוון שברוב המקרים הוצאות המו"פ בחברה קטנות מסך ההשקעות הכספיות בה, הרי שהחזר למדען הראשי עשוי להיות גבוה ללא פרופורציה להשקעות הכספיות שהושקעו בחברה.

להלן דוגמה מספרית להמחשת השינוי:

נניח שחברה מסוימת קיבלה מהמדען הראשי מענק בסך \$2M עבור תכנית שהסתיימה ב- 2010. החברה נמכרת ב- 2012, ב-\$30M. סך השקעת החברה במו"פ לביצוע התכנית - \$5M. סך ההשקעות הכספיות בחברה (בניכוי נכסים פיננסיים) - \$10M.

חישוב הסכום הבסיסי על מכירת החברה - לפני התיקון:
$$\$30M (2/10) = {}^2\$6M$$

חישוב הסכום הבסיסי על מכירת החברה - אחרי התיקון:
$$\$30M (2/5) = {}^3\$12M$$

¹ חוק המו"פ מאפשר הוצאת ידע גם בתמורה לקבלת ידע חלופי מחוץ לישראל, בתנאים מסוימים.
² זהו הסכום המרבי (לא כולל ריבית). סכום זה מופחת לאורך השנים כפי שמתואר בהמשך.
³ כנ"ל.

שינויים בכללי ההפחתה של "הסכום הבסיסי":

חוק המו"פ (לפני תיקונו) קבע, כי הסכום הבסיסי (בכל אחד משני המקרים), יופחת כולו עד לסך המענקים שקיבל מקבל האישור, בתוספת ריבית שנתית ובניכוי התמלוגים ששילם, על פני 10 שנים (החל מהשנה הרביעית מתום התכנית).

תיקון 5 קובע כי **ההפרש** שבין הסכום הבסיסי (בכל אחד מהמקרים) לבין סך המענקים שקיבל מקבל האישור (בתוספת ריבית שנתית) יופחת על פני 10 שנים (החל מהשנה הרביעית מתום התכנית – שביעית כל שנה). התיקון האמור נועד לחדד ולהבהיר כי ההפחתה תחול רק על ההפרש בין הסכום הבסיסי לסך המענקים כאמור, ולא על כל הסכום הבסיסי. כלומר, הסכום המינימלי לא יופחת עד אפס לעולם, אלא יופחת עד לגובה המענק (בתוספת ריבית ובניכוי תשלום תמלוגים).

התיקון לחוק יחול על כל תכניות המדען הראשי ובכללן קרנות משותפות והסכמים הדדיים למו"פ משותף עם מדינות אחרות, במטרה לשמר את הידע שנוצר בישראל ולהשאיר את הידע המפותח בבעלות מקבל האישור.

תחולת התיקון:

תחולת התיקון הינה מיום 1.1.2011, פרט לסעיף 19 ב לחוק לעידוד מו"פ כנוסחו בחוק זה, שתחולתו תהא ביום בו יכנסו לתוקף תקנות לסעיף האמור.

להלן קישור לחוק ההסדרים המלא ובו כל הסעיפים שהשתנו מתוקף תיקון 5 לחוק ("פרק ו': מחקר ופיתוח"):

<http://www.knesset.gov.il/Laws/Data/law/2271/2271.pdf>

II. מסלול התמיכה בתעשייה המסורתית – ההטבות נמשכות גם ב- 2012

המדען הראשי במשרד התמ"ת החליט לאחרונה להאריך את תקופת ההטבות לחברות המבצעות פרויקטי מחקר ופיתוח מתחום התעשייה המסורתית. במסגרת ההטבות ייהנו החברות **מפטור מלא מחובת תשלום תמלוגים עד סוף שנת 2012**. צעד זה בא בנוסף להקלות הקיימות שיפורטו בהמשך.

במסגרת השינויים האחרונים, חברה תוכר כתעשייה מסורתית, רק אם **מסווגת על ידי הלמ"ס** בענף תעשיות הטכנולוגיה המסורתית או בענף תעשיות הטכנולוגיה המעורבת המסורתית. זאת בשונה מהמצב עד היום, בו לוועדות המחקר של המדען הראשי היתה היכולת להכריע בסיווג זה.

הגדרת התעשייה המסורתית הינה על פי הקריטריונים המצטברים הבאים:

1. שיוך ענפי כפי שמוגדר ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:
תעשיות הטכנולוגיה המעורבת המסורתית: תעשיות הכוללות את ענפי כרייה וחציבה, מינרלים אל-מתכתיים, גומי ופלסטיק, מתכת בסיסית ומוצרי מתכת.
תעשיות הטכנולוגיה המסורתית: תעשיות הכוללות את ענפי מזון, משקאות וטבק, טקסטיל, הלבשה ומוצרי עור, נייר, דפוס, עץ ומוצריו.
2. עד 7% השקעה במו"פ ביחס למחזור מכירות החברה בשנה שקדמה להגשת תוכנית המו"פ, למעט חברות בהן מחזור המכירות עד 10 מיליון ₪ (לעומת 30 מיליון ₪ כפי שהיה נהוג בעבר).

עיקרי ההטבות במסלול התמיכה בתעשייה המסורתית:

- מענק קבוע של **לפחות 50%** מהוצאות המו"פ הישירות לפרויקט.
- חברות מענפי התעשייה המסורתית רשאיות להגיש תוכניות מו"פ במהלך **כל השנה**.
- **פטור מחובת החזר התמלוגים** בגין תוכניות מו"פ שהוגשו החל מ- 01.09.09 ועד **31.12.12**.
- בתנאים מסוימים תאושר תוכנית למו"פ עבור תהליכי יצור ומו"פ למוצרים המיועדים גם לשוק המקומי.
- הכרה בהוצאות פיתוח אב טיפוס אחד גם אם ישולב בהמשך בייצור. פיתוח שאר אבי הטיפוס בהתאם לכללים המקובלים.
- יוכר היקף תקציב של עד **500,000** ₪ **לפיתוח תבניות** שישולבו בהמשך בקו הייצור של החברה. פיתוח תבניות ניסיוניות בהתאם לכללים המקובלים (לחומרים ומתכלים).
- תוכר הוצאה בסכום של עד **250,000** ₪ **לרכישת ידע** המהווה חלק אינטגרלי בתוכנית המו"פ (טכנולוגיה ספציפית ו/או קניין רוחני), בתנאי שהרכישה נעשתה במהלך שנת המו"פ המאושרת והרכישה אינה מבעלי עניין.
- עבור חברות שמגישות לראשונה תוכנית מו"פ, הכרה בהוצאות רטרואקטיביות של 6 חודשים בגין עובד אקדמאי שנקלט מתעשיית ההיי-טק או מהאקדמיה, לצורך איתור רעיונות והגשת תוכנית מו"פ (בכפוף לאישור ועדת המחקר של המדען הראשי).
- ניתן להכיר בחריגה מתקרת השכר המקובלת בקליטה של תושב חוזר אקדמאי שיועסק בחברה כעובד מו"פ בכיר (בכפוף לאישור ועדת המחקר של המדען הראשי).
- ניתן להכיר בהוצאות שכר של עד 3 עובדים בשיעור העסקה הקטן מ- 10%.
- חברות אשר תיפנינה למדען הראשי לראשונה, תהינה פטורות במהלך השנתיים הראשונות מחובת "שעון נוכחות" ומערכת ממוחשבת לדיווח שעות בחברה. עם זאת, תידרשנה לנהל דיווח ידני של שעות החוקרים.

על התוכנית יחולו הנהלים הכספיים בהתאם לכללי קרן המו"פ.

לפרטים ומידע נוסף:

עדי חורש, ראש תחום מדען ראשי במחלקת תמריצים, טל: 03-6085275 | דוא"ל: ahores@deloitte.co.il
רוני טל, מנהלת במחלקת תמריצים, טל: 03-6086125 | דוא"ל: rtal@deloitte.co.il

אין להסתמך על תוכן חוזר זה ו/או לעשות בו שימוש כלשהו מבלי לקבל עצה מקצועית מתאימה שכן אין מטרת החוזר אלא להסב את תשומת לבך לאמור בו.

בכבוד רב,

בריטמן אלמגור זהר ושות'
רואי חשבון

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited